

Nepodpisani se doplati ne čekaju. Pripremljena se pisma, oglaš. itd. čekaju po običnom čeka i po dogovoru. Isto tako je za prišt. Noveci se šalju poštarom na-putnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ima, presime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list neideje na vrijeme, neka to javi odgovarajuću u ovrzenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana naplać: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rasta male stvari, a nasloga sve pokrvari. Nar. pol.

Izlazi svakog četvrtka na celom svetu.

Doplati se ne vraćaju ako se nećakaju.

Nebilježgovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 25 for, za seljake 20 for, na godinu. Razmjerno for. 2 2/3 i za pol-godinu. Izvan caravine više poštariza.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz se u Via Farneto br. 14.

Istra kod proračunske razprave u carevinskom vieću.

(Konec.)

Na sve to radnje, prihvaćena po zastupničkoj kući, podsjetio je zast. Spinčić c. kr. vladu u svojem predlogu, koj je u imo njegovog podnesao zast. Biankini u sjednici 16. marča t. g., te je ujedno postavio glede mla na Šilu sljedeći predlog:

„Visoka kuća neka izvoli odlučiti: Obzirom na to, da se je u posljednje doba znatno povećao razboj između Šila s jedne, i Orikvenice, Rieke i Opaticije s druge strane, poziva se c. kr. vladu, da 20 metara dugi i u dosta slabom stanju se nalazeći obranbe mul na Šilu, na otoku Krku, ne samo popravi, nego i za najmanje 20 metara produlji.“

Predlog bio je dovoljno poduprt i izručen proračunskom odboru na izvještaj.

2. Bolja spveza za Punat i Bašku.

Zast. Spinčić predložio je kod lanjske razprave, a proračunski odbor kod ovogodišnje preporučio kući na prihvati i kuća prihvatila sljedeći predlog:

„Poziva se c. kr. vladu, da putem podpiranoga parobrodarskoga društva sa svom moćju pospješi svazu između Rieke te Puntia i Baške, dviju mjesta, koja su jako upućena na trgovinu, na otoku Krku.“

Koliko nam je poznato već se je shodno pokazalo, da se to postigne.

3. Bogomilna zaklada za mornaricu.

U svojem lanjskom govoru kod ministarstva trgovine potužio se je zast. Spinčić također na to, kako se diele podpora od „Bogomilno za klake za mornaricu“ liiti od „pio fondo di marina“, i postavio odnasan predlog. Taj predlog je ljetos proračunski odbor predložio na prihvat zastupničkoj kući, i ona ga prihvatila. Predlog taj glasi:

„Povodom raznih prihtuža radi dieljenja podpora sa strane „Bogomilne zaklade za mornaricu“, poziva se c. kr. vladu, neka na shodan način odredi, da se svake godine objavi izkaz o dieljenju podpora sa strane iste zaklade.“

Tako će se moći zamati komu i kako se podpora diele i da li se komu knivica čini.

4. Pošte i telegrafi.

Lanjske godine je zast. dr. Laginja predložio, a ljetos proračunski odbor zastupničkoj kući na prihvat preporučio, i kuća prihvatila sljedeća dva predloga:

„Poziva se c. kr. vladu, da u Baderni i Kašteinu, a političkom kotaru porečkoni

ustroji poštarne urede, ako se dokaze, da su potrebiti.“

„Poziva c. kr. vladu, da trojzlično već obstojeće tiskovine u sabčanju sa strankami u Istri uvijek izdaje, kada to zahtijevaju.“

Ovaj drugi predlog je znatno drugčiji nego ga je zast. dr. Laginja bio postavio. On je zahtijevao, da se trojzlične tiskovine u Istri uvijek i po svuda rabe, bez obzira na to, da li ih stranke zahtijevaju ili ne. Proračunski odbor a s njim i kuća predlaže, da se ih samo onda izdaje, kad ih stranke zahtijevaju. Već to je neki napredak, al ne može zadovoljiti zastupnika hratskoga i slovenskoga naroda u Istri, kako je to zast. Spinčić kod ovogodišnje razprave rekao, jer neima nikakvog razloga, s kojega bi se izdavalo Talijanom i Niemcem tiskovine talijanske i njemačke bez da ih pitaju, kako se ih u istinu izdaje, te s kojega bi morali Hrvati i Slovenci zahtijevati, kako to moraju činiti, ako hoće da dobiju hratska ili slovenska tiskovine. S toga i je zast. Spinčić dne 16. marča t. g. postavio predlog, kojim se poziva c. kr. vladu, da bez otezanja dade kod pošte, telegrafa i telefona Slovenacim i Hrvatim u Primorju i Kranjskoj u jezikovnom obziru bar toliko prava, koliko ga imaju Talijani i Niemci tih obiju zemalja.

Predlog bio je dovoljno poduprt i izručen proračunskom odboru na izvještaj.

IV. Ministarstvo za željeznice.

Kod lanjske proračunske razprave predložio je zast. dr. Laginja, da se na pruzi medju Vodnjanom i Čabroničem ustroji željeznička stajalica u Jurščici, a da se za to ne zahtijeva nikakva prisosa od onih stanovnika.

Proračunski odbor, izvještjuć o tom predlogu, kaže, da se ima taj predlog riešenim smatrati.

Po lanjskom predlogu istoga zastupnika, dr. Laginje prihvatila je ljetos zastupnička kuća sljedeći predlog:

„Poziva se c. kr. vladu, da na c. kr. željeznici Divača-Pula providi napise na pojedinih postajah i stajalicah, gdje neodgovaraju zahtjevom §. 7. aerodbe ministarstva trgovine (sada željeznice) od 23. junija 1884. D. L. br. 103, takođerjer sa nazovi u pokrajini običajolmi i službeno prihvaćenimi kod popisa pučanstva 31. decembra 1890.“

V. Ministarstvo pravosudja.

Za prošlogodišnje proračunske razprave postavio je zastupnik dr. Laginja sljedeća dva predloga.

„1. Poziva se c. kr. vladu, da u svrhu ustrojavanja c. kr. kotarskoga suda u Dolini odnosno i Kanfanaru u margrofoviji Istri, obzirom na siromaštvo tamošnjega pučanstva

i na škodu, koje je do sad imalo radi ne-shodnoga rzdieljenja sudova, sagradi odnase zgrade na državne troškove.“

„2. Zurno se pozira c. kr. vladu, da u svrhu preuđenja jezikovne ravnopravnosti i čuvanja državnoga ugleda dade čim prije na sudbenih uređih u Primorju, imenito u Istri, postaviti uz talijanske takođerjer hratske odnosno slovenske napisne svuda ondje, gdje ih još neima.“

O tom je proračunski odbor ljetos ovako izvjestio:

O ustrojenju suda u Dolini vode se razprave; o ustrojenju suda u Kanfanaru se još niiti ne razpravlja. S toga da bi bilo preura- njeno zahtijevati od vlade ono, što se pred- laže u prvoj točki.

Obzirom na drugu točku, naime na na- pise kod sudova u Primorju, naredilo se je odlukom ministarstva pravosudja god. 1893., da se ima napraviti napis, gdje je potreba, u onih jezicib, koji su običajni u dotičnih sudbenih okrughih i u kojih se kod suda raz- pravlja. Zahtjev predlogatelja odgovara toj odluci, u koliko ima još u Istri sudova, kod kojih obstoje uvjeti ustanovljeni u onoj odluci. Oboje može se riešiti jedino tim, da se izpitla tamošnje mjestne odnose.

Ujedj toga postavi proračunski odbor sljedeći predlog, koga pak kuća prihvatila:

„Poziva se c. kr. vladu, da izdade shodne naredbe, odgovarajuće mjestnim odnosajem u svrhu provedenja kod sudova u Primorju va- ljanih ustanova — odnasona jezik kod napisa na uredovnih tablah.“

U svojem govoru dne 19. marča t. g. postavio je zastupnik dr. Laginja znamenitih predloga za sudbenost kod nas, da se naime učinu dostavine za sudbene odluke na ladanju, da budu objave u službenom listu jeftinije, da se drže uredovni dani izvan sjedišta su- dova, gdje su ovi daleko od raznih predjela, da se u raznih mjestih ustanovi novih sudova i da se urede porotni sudovi tako, da budu Hrvati i Slovenci Istri sudjeni po porotnicih, koji znadu hratski odnosno slovenski.

Ti predlozi razvidni su iz njegovoga go- vora, kojeg smo priobčili u cijelosti. Svi bi- jahu dovoljno poduprti i izručeni proračun- skomu odboru na izvještaj, a i sam gospodin ministar pravosudja priznao je njihovu oprav- danost.

Iz svega rečenoga se vidi, da neima mi- nistarstva, kod kojega se nebi bili dvojica naših zastupnika zauzeli za potrebe našega hratskoga i slovenskoga naroda, i da su po svuda našli odziva kod proračunskoga odbora i kod nastupnike kuće, te da je i c. kr. vladu njihove predloge u obzir uzela, i da će stalno kao ustavna vlada dati provesti i ostale, u koliko su od kuće primljeni.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštorjeva u pogledu naukovnoga jezika na pučkih školah u Velom Lošnju.

Kod preustrojenja pučkih škola svelo se je u Istri u škole mnogih gradova i mjesta, u kojih stanuju Hrvati sami ili u pretežno većini, talijanski jezik kao naukovni i izkln- čilo posve hratski.

Taj udes stigao je takođerjer gradova Mali i Veli Lošinj, koji su, u koliko se sada pri- kazuju talijanskimi, postali takovimi najviše školami i ostalim postupkom obilasti.

Veli Lošinj broji po posljednjem brojenju nješto preko 800 Hrvata i nešto preko 800 Talijana, u istinu ima u njem još uvijek 90 postotaka Hrvata i 10 postotaka Talijana.

Ipak je u tamošnjih pučkih školah ta- lijanski jezik jedini naukovni jezik, a hratski se nepodučuju niiti kao predmet. Takoromu neprirodnomu i nepedagogičkomu stanju želje je na kraj stati tamošnji školski nastavlj, koj se nećuti Hrvatim nego Talijanom, tako, da je još u sjednici mjestnoga školskoga vieća 12. septembra 1887. predložio, da se u ta- mošnje škole uvede hratski jezik kao drugi naukovni jezik, jer da inače neimo biti na- predka. Njegovoga predloga se nije provelo.

Posle osam godina potaknulo se je i opet jezikovno pitanje na pučkih školah u Velom Lošnju.

Mjeseca maja 1895. bio je u sjednici občinskoga zastupstva postavljen i većinom glasova primljen predlog, da se u tamošnje škole uvede hratski jezik bar kao naukovni predmet.

Protvi toj odluci uložili su neki članovi občinskoga zastupstva utok kod istrijanskoga zemaljskoga odbora, i ovaj, zemaljski odbor, je onu odluku navodno s toga umišio, jer da občinsko zastupstvo neima tu ništa odlučivati. Protvi toj čudnoj odluci zemaljskoga odbora uložili su neki članovi občinskoga zastupstva utok kod ministarstva za bogoštorje i nastavu. Visoko naučno ministarstvo prosliedilo je utok c. kr. zemaljskomu školskomu vieću za Istru u Trstu, a ovo je zatražilo od c. kr. kotarskoga školskoga vieća odnase spiso.

Predsjednik c. kr. kotarskoga školskoga vieća nije se zadovoljio sa poslanjem spisa, nego je mislio da se, i nepozrav sjednice kotarskoga školskoga vieća, ima u stvari i izreći, knošto se je takođerjer izrekao, i to protvi odluci občinskoga zastupstva, jer da ta odluka protuslovi §. 6. državnog pučkoškolskoga zakona i da stvar nebijase ozbiljno razpravljana!

Pošto se odnaka občinskoga zastupstva ima smatrati samo kao njegovo mnjenje, a na izražaj takovoga ima občinsko zastupstvo svako doba u zakonu (§. 6. državnoga pučkoškolskoga zakona) omeđeno pravo, i pošto je predsjednik c. kr. kotarskoga školskoga vieća u Mialom Lošnju smatrao, da ima na pr-

PODLISTAK.

Prahu

Dr. Ante Starčevića.

Shrvana Te bolnom viđeć mikom, Katastrofu slutio je narod I izkeč'o tjeskobnim ju mukom Kô kad mornar, vibru slutjeć zarod U oblacim, kob si ček'a muća . . .

... I to srce veliko, vaj, puće!

Oloja se prometne orkanom, Kome udar silom nenađanom Sva atome uzdrma u brodu: Tako bješe silna bol u rodu Kad to srce veliko ti puće!

Vaj, to srce! . . . kuneja si sve mu Za života namienio njemu; Bodu svemu ljubavne i marne, Za nj suborećem snjellim blagodarne, Prikurne ti jedke malodušnim, Prezirne i ljute odmetnikom,

Ne ostavl' nit kucanja dažnim Od Hrvata nikom, ma baš nikom

Tvoje srce imenu hratskom Svetionik bješe putokazni; Njim si onom užg'o neugasni Kandjeo u svakom srcu hratskom, Gdje i Tebi vječna spomen traje.

Srce puće, al' ime ostaje: Kako da ga Hrvat nad tim humom Ne prodici' složnim sporazumom? . . .

Anton Antončić.

Na grobu

vrlóg Hrvata i narodnog dobretvora

Mije D. Babića

Kitne, cvjetne za granama grane S drevnog lreka lome se i ruše, Mukli prasak otadžbinom ječi Kao ječaj satrvene duše.

Stoji stablo oklaštreno, golo, Tiho lahor suhorjem se lije — — Pusto drvo! — — na njem samo ptica Svoje guizdo za drugoga vije. — —

Dok pod gordim, starodrevnim stablom Mnoge trunu odkinute grane, Jedna samo proviruje klica Povrh ruke zelene i rane: Klica ta je tračak žarka srca, Tvoje duše, Mijo, cvieće bielo, Kojeno će mionimi svojim Novim sokom drvo zalit svelo — —

Pa na drevnom pomladjelom hreku Proklijat će nove svježe hvoje, I medj lišćem, i medj cviećem bajnim Slobodno će vijat gnjezdo svoje Divno jato lakokrilih ptica, Kojih sladka, mitoglasna jeka Odmnjevat će širom otadžbine Tebe, Mijo, slavedi do vieka.

Emin.

Pjesnikova poruška.

Nije dosta, da nas tlače, Da nam uvijek lance kuju, Nije dosta o propasti, Da nam stranci uvijek snuju,

Digla su se sad i braća Zavadjena, majko moja, Gledaju se krvnim okom Kô dušmani posred boja.

I na križ te novih muka Razapinjaju sinai opet, Ah ta zar im dosta nije, Da je ciele narod propet?

Složite se, tuđa braćo, Rod nam trpi se te sradje, Složite se, da nam majka, Sa raspla dušna sađe!

Zadar. Rikard Katačinčić Jeretov.

molbenice, raznim mešetarenjem fabricirane, za uvođenje talijanskoga jezika kao naukovoga u škole čisto hrvatskih mjesta Čunski i Susak, sabljino pretrasti i donio jih na razpravu u sjednici c. k. kotarskoga školskoga vieća, pošto zemaljski odbor nije nasleđan, da riešava utoke u školskih stvarih;

pošto je Veli Lošinj i po službenom brojenju naseljen polovicom sa Hrvati (800 se po priči 120 djeca dužno polaziti školi), i ti Hrvati imaju neprovedivo pravo, da se izdržuju u svom jeziku, i mora njim se dati potrebita sredstva, da se izobrazu u svom jeziku, bez da se jih sili, da se uče drugi zemaljski jezik (El. 19. dr. tem. zakona 21. decembra 1867. br. 142.)

1. jeli vaša preuzvišenost voljna dati podučiti predsjednika c. k. vieća u Matom Lošinj u obstojećih zakonih, inenito i u tom, da se zakoni u ovoj polovici monarhije Habshurka imaju upornivati jednakemjernu sa svo državljanima, bez razlike njihove narodnosti?

2. jeli vaša preuzvišenost sklona uputiti istarski zemaljski odbor, da neima prekoračivati svoga djelokruga zakonom mi ustanovljenoga?

3. jeli vaša preuzvišenost voljna uputiti c. k. zemaljsko školsko vieće za Istru u Trstu, nesamo za to, da se u puke škole u Velom Lošinj uvede hrvatski jezik kao predmet, nego i za to da se uredi naukovni jezik u njih tako, da budu djeca podučavana njihovim materinim jezikom?

U Beču u 17. marča 1896.

Spiničić, Dr. Laginja, Biankini, Perić, Coromina, Kosar, Nabergoj, Dr. Gregorec, Dr. Ferjančič, Dr. Gregorič Dr. Kaučič, Dr. Samanek, Formanek, Sokol, Tekly, Rašina, Dr. Krnz, Sehnal, Dr. Šil, Kžoič, Dr. Strausky, Pargardt.

II. „*Porizva se c. k. vlada, da se porizva: da zemaljsko gospodarstvo vieća svake godine potanko kaže, kako je potrošilo državne pripomoči*“

I ta je dobra, jer bi reći, da takovih potankih obračuna nije bilo svake godine, pak onda se neke stvari zaborave, a na neke se nepomišlja, neviđed potaako, u koji kraj Istre je što potrošeno u prošli godini, i jeli baš za ono potrošeno, zašto je bilo predloženo i u koje ime dala je vlada pripomoči.

III. „*Da se obično pomaže narodu pri gradnji seoskih i občinskih bunara (stena) i vodnjaka za napoj blaga u krajevih, gdje nema vode*“

I ta je prava! Zalostno je i svatomno, kako u nekojih krajevih Istre narod još dan danas pije kaluzijnu ili neima ni nje. Nije ga ako podučiti ili ako je podučen i bi sam učinio koliko može, ali nesmaže svega troška.

Čistoća tiela i zdravlja na ljudih ni na životinji nemože biti, gdje nema dostatno zdrave pitke vode. Eto dakle i tu upozorenja vlada, da obilno prisikoci narodu u pomoči.

Ali ovom zgodom valja da rečemo jednu, koja će se komu i komu činiti oštra, ali je istinita i potrebna.

Vlada neće nikad sama narodu učiniti svega. Vlade su tu samo, da ravnaju i podpomazu, a na da svakomu utaknu svaku medjelju kokoš u lonac. Jao si ga puk, koj to čeka. Dogodilo bi mu se kako i Talijanu, koj je kleo, da je „govorno“ pns, jer da već toliko vremena nije dazda, u mjesto da Boga molji za dažd i da obkopa prirod, jer obkopađe koristi kno da je rosa pala.

Dakle htjeli smo reći, da se narod mora sam početi briniti za svoje potrebe i učiniti sam sve, što može. Onda vlada mora takovomu narodu doći u pomoči; ako ne, zna što ju čeka. Uzmimo jedan primjer: Selo nejma ni poštene kaline, a kamo li liepu i udobnu šternu, kako ih imaju naprednija sela, recimo po Kastavčini.

U takovom selu bez vode, vj koji znate čitati, podučite narod od ovom, o čem mi govorimo, pak nastojte dan za danom, da se ljudi osokole i postave na noge i učine što sami mogu učiniti, dakle: izkopati jamu, napeljati do nje kamenja, kupiti malo po malo jagna, složiti desetak forinutih za dobrog meštra i računara, da učini plan i troškovnik, koliko vriedi što je namakno narod, a koliko bi se htjelo za zidove, ciment, grlo, željezo itd. S tim nacrtom i računom učini se molbenica na oblast, pa nije moguće, da bi se oblast oglašila, nego je stalno, da bi pomogla. Znamo i to, da se u jednu godinu neima ono sve učiniti, ali u tri godine dalo bi se.

Ne valja pri takovih poslih paziti ni na to, da drugi upravo za vlas učine, koliko i ti, nego ti učini sve što možeš, pak će već sam dobar primjer druge ponukati, da i oni rade.

Znamo i to, da se u celom selu lahko nadje jedan, koj će zabavljati i ničemu dobru nepomoči, ali na takove ne pazi. Ti učini svoju dužnost, pak računaj, da će od tvoga truda biti korist i tvojoj djeci i djeci onoga, koj zabavlja, mjesto da se skrbi, koj dakle nije pravi otac ni svojoj djeci. Tako treba da se pravi krst složi u svakoj dobroj stvari, pak će biti sreće i napredka.

IV. „*Da se izsuši čepijsko jezero, tupački lug i cerovljnska dolina u kotaru Pazinškom, i da se izsuši močvara med Omiljem i Dobrinjom na otoku Krku, kao i jezero tamno teče, a u koliko su te radnje počele, neka se bržiže dokončaju*“

Tko pozna te krajeve, znati će odmah razumjeti takodjer veliku korist: što bi došlo od osušenja, jer bi i zdravlje bilo bolje i zemlje bi bilo više i bila bi plodnija i ljetine bi bile sjegnurne od napaive i nagle povodnje.

V. *Da stvarni predlozi o tom, kako bi se motouanski lug poradio za gojenje goreda, budu čim prije uzeti u obzir*“

O tom smo pisali ju prošle godine i naši su nazori o motounskom lugu podkvepljeni savjetom čovjeku, koj se u gospodarstvena pitanja posve razumije, a to je naš slovenski brat, zastupnik Pošva, koj je napisao knjigu o raznih govedjih pasminah u Istri i dao način, kako da se uprave.

I on je to misli, da se je šuma u dolini u motounskom lugu sasjekla, zemlja razkrčila i u sjenokoše obratila, pak bi jedna od najljepših pasmina, što je ima u Europi, naime bujska, mogla vrlo liepo uspejvati.

Dakle to se hoće: Gole brline od gornjega toka vode Mirne prema moru pomalo zagajivati, da neškodje vododerine

poplave, a tako sustopice sjedi šumu u lugu; razprodavati zemljište okolnim kmetom na razlozan način isplate, da ga krče i obrađuju; to je pravedan zahtjev, koji ćemo stoptu ponavljati, dokle god bude prihveden. Otiia bi Istria imala i hrane va kršteno i krme za životinju.

Seo te resolucije primio je zastupnik kuća u Beču prigodom razpravu preračuna za ministarstvo poljodjelstva za god. 1896. Dao biće, da budu dobra pobuda naroda i vladi.

Polakšice pri kuhanju rakije.

Biti će za stalno ugodno našim posjednikom po Istri, ako jim u celosti javimo predlog, što ga je zastupnik zapađnih kotara g. Dr. M. Laginja dne 26. marča ove godine postavio u državnom saboru u Beču, da budu učinjene polakšice narodu pri kuhanju rakije od vinakih dropa.

Predlog je podpisan i od drugoga zastupnika iz Istre, g. prof. Spiničića i od preko 20 ostalih zastupnika iz Istre, Kranjske, Češke itd.

Predlog glasi ovako: „*Porizva se c. k. vlada, da obzirom na slabo gospodarstveno stanje istarskih seljaka, pokuša već buduću trgbat načiniti se na poprek sa cilinim seli, ili cilinim poretinim obćinami za porez od kuhanja rakije, i da svim onim, koji pristupe u takovu nagodu, dozvoli, da puku onoliko rakije, koliko jim najviše zakon dozvoljuje besplatno u onih mjestih i kolovih, u kojih će peći pod pogodbu, i bez zahtjeva, da strako mora peći baš na svojem*“.

Obrazloženje:

Stariji zakon dozvoljuje se stanovnikom vinorodnih krajeva (Tirola, Dalmacije i Istre), da svaki posjednik može prosto od poreza izkubat nekoliko rakije za se iz vlastitoga vinakog dropa.

Ta pogodnost ostala je u kreposti u zakonih od 27. junija 1878 (broj 72) i 19. majja 1884 (br. 63) po kojih se od kuhanja rakije plaća porez, pak je u paragrafu drugom zakona od 20 decembra 1879 (broj 139) po tegnuta i na one krajeve istarske, koji su prije bili izvan carine a zakonom br. 137 od istog dana, vršteni su u obćinitu carinsku liniju austro-ugarsku. Te pogodnosti ostale su u kreposti takodjer u najnovijem zakonu od 20. junija 1888 broj 95.

Ali mnogokrat je ono zakoniko dobročinstvo posve bez vrednosti za seljake istarske, jer su provedena naredbe postavile uvjet, da nitko nesmije kubati ono rakije, što mu zakon dopušta besplatno, ako ne u svojem zdanju i u svojem zemljištu, ili na onom, koja on isti obrađuje. (Naredba ministarstva financije od 17. julija 1884 broj 114, i od 10. augusta 1888 broj 133, § 1. I. 3.)

Svaki seljak u Istri nemože da si nabavi, ako i priprostu, ali ipak skupu spravu za kuhanje (lambik) i neima svaki prilicnoga mjesta k tomu u svojih čestokrat dosta nobih zgrada; od stanovista narodno-gospodarstvenoga bilo bi pak upravo razispisto, kad bi se zahtjevalo, da za izkubati ono rakije, što mu zakon dozvoljuje prosto od poreza, svaki mali posjednik mora imati vlastite prostorije i vlastitu spravu (lambik), koju pak nebi radio nego malo dana u godini, jer ta vrst ljudi redovito neima svoga dropa za izpeći visu rakije, nego li mu zakon daje prosto od poreza.

Bilo bi dakle pravično i dobro, da se uzitak onoga zakonskog dobročinstva omogući, kada država blagajna i tako nebi imala nikakove štete.

To bi se po misli predlagatelja najljegje postignulo tako, da se financiulna oblast prepreko nagodi sa gospodari kuća jednoga sela ili jedne porčne obćine za porez od kuhanja rakije preko ouoga, što je po zakonu prosto od poreza; i da svim onim posjednikom, koji privolu na nagodu, dade dopust, da i oni kolikošto, što po zakonu mogu kubat prosto od poreza, izkubaju slobodno na onih mjestih i u onih kolovih, u kojih budu kubat izgovdjeno, samo da nije izvan onog sela ili izvan one porčne ili katastralne obćine.

To okupljanje imalo bi se činiti najviše po porčnih obćinah, jer su političke (mjestne) obćine u Istri odviše prostrane.

Postupak nagodbeni imao bi započeti tek po s ljei trgbat, dakle u vrijeme, kada se već znade, da nije pogibelji od grada, nebi dakle trebalo ugovarati povratak pogodjeno svota.

Strar je po sebi takova, da bi se taj postupak imao brzo obaviti, radi toga bi se po misli predlagatelja imao uzeti za temelj poprečni trogodišnji dohodak, koji je država imala od onog sela ili od one porčne obćine.

Od takovog načina prije se za državu može očekivati korist, nego li dojeti se štete, usud bi se oslobodio mnogovratnoga zakirivanja, a financiulnim strazam bila bi olakšana služba.

Naroda bi se predloženo polakšicom bile učinjeno veliko dobro u mnogih stvarih, koje nesamja dobre vrde i po iskustvu mnogo drže do čašice prave domaće rakije, jer da jih čuva od groznice.

Nije pak ni misliti, da bi od toga nastala spekulacija takova, od koje bi država imala kakve veće štete.

Dopisi.

Velj Lošinj, mjeseca aprila. Nezaslužuju uzimati pero u ruke, da se odgovori na padajima na odlične osobe ovog našeg mjesta, vrštena ovih dana u maloditnom „G. P.“ Ali za sve to neznamo ništa, buduci da se u nas taj list ne čita, osim od jedne ili dvjeh osoba, koje ga uprav i obavješuju od cranda; a neprima se ovdje ni od istomisljenika, pošto ga isti drža za nedostatna i gnušna. **Ne čim doznamo,** da je u njegovu neki dopis iz Lošinja, potruđeno se do prijatelja, da bi nam ga nekako i tako vidjeno čim se taj dopis bavi; ali vjerujte nam, da prije nego ga pročitašmo, bili smo se jer demisli i e komu će pisati, pa se u istom i negrerarismo. Manjkaju u njemu, dakako kao uvijek, one osobe, koje u njemu pišu, i koje smo kumjeli, po tomu se lahko može i znati, što piše i koji mu pri tom pomažu. Ali, dragi naš piškari, zar nesnaš o čemu drugomu pišati? Ili je ono petaro ili šestoro osoba, koje česte spominješ u tvojim dopisima, baš one, koje ti nedaju mirno spavati? Pa misli li možda smradu! „O sliče“ da će tim koristiti svojoj stvari, ili da će tim povratiti svojoj braći talijancima, slavu, koju su ovih dana izgubili u Africi? Ali kada drugdje dopisnik neznađe gudići, treba da poteže uvijek one isto svono, i to ono uspjelnijuno i najpodlje. Prava je djeca u piškari, jer nesnađe nego uvijek ponavljati istu Jeremijadu. Za stalno dopisnik misli, da će to trajno i jednolitno vriedjanje dodijati spomentim osobam, te da će se i oni, kao i on, okrenuti i privratiti za talijanski barijak, pa poči s kupa s njima u Africu. Ali se težko vara, jer osobe, što on često spominješ u vriedja, nadahnuti sa žarkom ljubavju patriotizma i to čistog, koji ne blepi van naše monarhije. Nek znadu taj dopisnik i njegovi istomisljenici, da nas oni tim sorkole i počinu uprav na noru i kričepije boke, na uztrajnije djelovanje i da gorljivije ljubimo naš milii hrvatski lošinjski krš. Pa habajte (čujte) moji domorođaci, čega se dopisnik „G. Fossiera“ boji: hrvatskoga jezika u obćini (komuni) i u školi. Pitajte toga hrvatski, kad je potrebia, da se našim ljudem razbistri o čemu se razpravlja? Nije li to bilo uvijek od kada postoji p o d e š t a r i j a ? Zar bi nam taj krasni dopisnik „Somiera“, kao pravedni sudac, i to pravo htjeo uzkratiti? Neće, ne, uzkratiti ćemo mi prije njemu vlast i izterjati ga sa one nedostojne stolice, na kojoj sjedi. Pa da ga pitamo: Misli li dopisnik, da nije po Bogu i zakonu pravo, da naša djeca budu u školi podučena u materinikom jeziku hrvatskom? Ako taj nije kupusova glava, uviditi će i priznati nam, da naš upredak naše djece, da rekli broj napimljeni ljudi u našemu selu (N. B. u XIX. vieku) zavisi jedino o nerazumjevanju naukovnog jezika škola. Dopisnikli boli to, da će buduci p o d e š t a b i t i H r v a t . Kad bi to i bilo, što to njega žulji? Ili mu je žao, da on neče otić njega žulji? Ili mu je žao, da on neče otić? Budi mu odgovor ovaj: hrvatskomu puku pristoi se i hrvatski glavni. Sto mu je pak težko o onim dvima „redentori della patria“. Neka pomisli samo, da su ono pošteno i značai ljudi, pa i ako neizškolar, kao i oni, koji ih čini, ali su stalno nijodup od njega istoga, jer oni nesapađaju podlo nikoga, kričje se pod pseudonim o m . Oni svi spomentni nijesu izdajice naroda, te svomom domovinom nazivju i Lošinj, jer se i ovdje govori većinom svu hrvatski, osim četiri čovoka iz njihovih „kumova“, a toga „ne imame se to rugati je do ove njihovo mjesto i da se oni — v a n t a n o d i a p p a r t e n e a l l a g r a n d e n a z i o n e c r o a t a . A to imo slavno i junačko naroda, ponavljamo ovdje uprav sada, nama je sveto te se u izvedjenj e p o s o m o d i t i n o , što smo sinovi istoga. Poručimo ovim „somiorkom“ dopisniku, da Hrvatima u Lošinj ne treba „m a n t a r f a c c i a n l l a n o a t r a c i t t a d e l l a “ , jer naš grad i od svog naseljenja do danas ima uvijek „l a m e d e s i a f a c c i a “ t . j . e n j e o d o n d a d o d a n a s h r v a t s k o m m j e s t o i m i h r v a t s k i p u k . N a d o k z t o m u b u d i i z m e d j u o s t o l o g a n a r o d n o l u p i n j a k o k o l o (b a l n a k o l o d p m i l l a n o , s a b k r e t n o p a t r i d r o m) , k o j e s e p o s t a r o m n a r o d n o m o b i t a j u h r v a t s k o m (a n e p o t a l i j a n s k o m , n i s i g u r n o — s o t t o i p i f f e r i) p l e s a s v a k e

Gospodarstvene potrebe

Jur smo više puta objavili resolucije zastupničke kuće u Beču u pogledu raznih potreba našega puka u Istri.

Resolucije zovu se one odluke, kojimi carevinsko vieće ili barem većina zastupnička upozori vladu na ovaj ili onaj nedostatak, ili ju ravno pozove, da odmogne jednoj ili drugoj potrebi narodnoj.

Te resolucije nisu baš zakon, jer svagdje ni ne treba zakona, da se narodu u stanovitom pitanju učini dobra; nego one su vladi kao opomena, da to i to treba izvesti, ili baš kao nalog neka se skrbi za stanovitu poboljšicu ili korist, koju je skap svih državnih zastupnika ili barem većina njih izjavila potrebnom.

Zato resolucije imaju vriednost i prije ili kasnije budu izpunjene, osobito ako se narod u pojedinih svojih molbah pozove na nje.

Danas objavljamo opeta neke, tičuće se gospodarstvenih pitanja Istre. Predložio jih je lanjske godine zastupnik g. Dr. Laginja, a ove godine jih je razpravio i na odobrenje predložio malini promjenami proračunski odbor zastupničke kuće u Beču.

Mi jih objavljamo baš onako, kako jih je osvojio proračunski odbor.

I. „*Porizva se c. k. vlada, da se porizva: da zemaljsko gospodarstvo vieća u Istri u svojem obćenju sa slovenskim stranikami i gospodarstvenim zadržavajni bude rabilo hrvatski i slovenski jezik i da se u tih jezicah bude podučavalo na onih gospodarstvenih školah, kojim država daje pripomoči*“

Je li pravedna ta resolucija? Jest, jer u Istri dva su dijela našega jezika, a samo je treći diel talijanskoga. Dakle treba poštovati jezik većine barem toliko, koliko jezik manjine. Ali tu neima samo o poštovanje jezika, nego mi to zahtjevamo i radi prave koristi puka. Jer puk ima svaki dan druge muke i truda, nego li učiti se, kako bi liepše talijanski pitao, da mu zemaljsko gospodarstveno vieće dobaci mrvicu od žuljeva svega naroda.

Isto je tako pravedno, da se u školah dieli nauka o gospodarstvu u onom jeziku, koj je materinski, jer samo u tom jeziku moguće je lahko i brzo naučiti se nauku.

Ali da i nije tako, ostao bi za našu pravice jedan razlog, a to je ovaj: Zašto da hrvatski čovjek bude poć nogom talijanskomu jeziku, pak na svojoj rođienj gradji zemlje? Svi narodi služe se svojim govorom, pak nije razloga, da mi jedini budemo suznji tudjega, budj kojega jezika.

godine po dva puta i te na dan sv. Anu i za blagdan sv. Antona Opatu, našeg odjednika, pa i to javne na pločati; te se pleše i ove godine 19. februara. Namjerali smo je svi, gledajući svu ovu čudu našu, gospode i one naše mlade ljude, kako se nijesu skrivali zaigrali sa posvetnim tetacima, i kako staju svoje stare narodne običaje. Erala Yaml mladi sokolovi, na vas Lošinj Seka, vi mladi "red enteri della patria" naši slobodni kazipiskari u "G. Pensera" piše kakvog je značaja Lošinj i kako čini. Nego sam se ovoga puta previše odljube, te nezeloči svim doasditu Vašim čitatocem, dovišti da jednom prosjonom na spomenutoj dopisnici, i to: kad je hrvatskoga jezika bilo do sada uvijek na konanu, u crkvi, u selu i prije nekoliko godina u školi, onda ga molimo, neka naš sada barem neizostaju na borbu. Vasim pisarenjem hoćete baš kao "alla Parenzana" da nebude više onog blaženog mira u našem Lošinju; vi tražite od nas, da želja stanoimo zahtjevati svi i podpuna naša prava, što nam ih jambe temeljni državni zakoni. Samo ne mogu tek reći, da su Hrvati oni, koji su počeli činiti "partiti" u našem selu, i koji su porasleli mir, što smo ga do sada imali. Nećakajte, nepotičite i nevrjednajte, koga nijeste dostojni, jer čete za stalno: naci ono, što tražite. Što je na pr. stalo "Somieraša", jeli pristajete i značajno patiti se u osobne stvari, pišani o g. l. za neke "kontrabande", a o g. U. da li je "arisimo" ili me; rekao bih ja, da bi učinio bolje svaki mesti ispred svoje vrata, te se obzirati ako seba, i pogledati pred nosom i pod nosom. Onda sledi, govoreći: "di una pizanta", "della sorte", "dell'inte- ligenza e sapere", citirajući i neistinite tudje riječi, te sa drugom mjestu spominje mlu ml rijet "ignora", kao da su se baš Piramezi svrdali? Podla dušni Zgrataj se na takovom pisanju, jer smo sigurni, da te uređnik nije prijatelj, nobi dopustio, da se njegov list čini tim nepim cvjetjem "della vestra civiltà", e kojoj biste htjeli, da i naš graditi ma, "delle pagine onorifiche". Nadaš Bog, da bi se ikada naše selo te vaše "fine" prosvjeto okerisale, jer vam svagdašnji čini širom sve Istre dokazuju ka- kova je ta "civiltà". Ovoliko za danas otmou, koji se toliko brine "per il venturo pontefice cittadino".

Frana i Jurina

Fr. Si čuv Jure, da su se klanjska: gos- poda, stran duše, ofendila i po sili teia; da je jedan, ki ni va njihovoj kumpaniji, kraj simu, kaj smo se mi dva pogovorili.
Jur. A znam Franu znam za koga mi go- voriš, ma oni bi njega i pustili, ma nemoru, zač on neče, da va njihovih mihi puše i on jim je čuda na putu, a najviše vučijum i mačijum deretaru.
Fr. Ala Jure moj, kaj te njeum stori, kada nijedan pametan za njih nemari.

Različite vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri pripisalo je vrlo naš rodoljub g. Jure Kudič-Brdarov, ro- dom iz Perenci, občina Kastav, a sada u Vidmu, pokrajna Patagonija u Australiji, g. M. K. 10 for.

Gosp. Franjo Ožholt iz Prezida poslao nam je 5 for., što ih je sahralo družto kod g. Klepa.

Rumunjski kralj i kraljica u Opatiji. Naša Opatija postaje sve znamenitijom. Viokli gostovi iz svih strana ti posjećuju. Svoje doba bila je milo boravište blago- pokojnoga kraljevića Rudolfa. Sad joj je već više godina najutijom gostinjom kraljeva Štefanija sa svojom družestvom kćerkom. Predlani bila je u Opatiji dlju- vremena kraljerska pruska i cesarska je- mačka obitelj. Ljetos eto nam u njoj vi- sokoga kraljevskega rumunjskoga para- kralja Karla i njegove supruge, poznate pod imenom pisateljskim imenom K. Ar- men-Sylve. Od starka u večer do

arjede prije podne bili su u kraljevskom Zagrebu gdje bijaše jako nje primljeni. I gdje im se je jako dopalo. Toga istoga dana pod večer pripisali su posebnim vla- km krom Rieku i Matulje u Opatiju i nastanili su se u "Villa Angiolini". Na- veliki petak bili su u zapnoj crkvi na Vo- lokom kod ciele siabze božje. Prvi koji je iz svećenika sv. kriz poljubio, bio je rumunjski kralj. Poalje alabze božje raz- govrao se je. pred crkvom s više osoba, među njima i sa volokoo-opatijskim načel- nikom g. dr. Stangerom. I dočim se je kralj prijazno razgovarao, klanjala se je kraljica lubezno svim, koji su ju smjerno pozdravljali. Na licih im se čita, da im je boravak u naših stranah jako ugodaan. Na ukrs prisustvovali su visoki gosti, svećenaj sv. misli u Voloskom.

Dvadesetpetogodišnja "Seča". Glasilo gorickih Slovenaca, dična tamonja, "Soča" dovrila je ovih dana dvadesetpetogodi- njen-ovog zlatnog rada za Slovenca u oči, napose za one u Goricku. Čestitamo vrijednoj drugarici na obalnih "Seča", te njoj želimo iskreno: da bi sretno doče- kala i pedesetogodišnjem, i da bi po- mogla svomu i našem narodu do neo-od- vičnosti i slobode.

Za Bratovštinu hrv. ljudi u Istri. pošlo je Jure Kudič-Brdarov iz Vidna na- gosp. M. Kundič 10 for. Novci predani su dočimo odboru. Živio naš dični Jure!

Frijašnje i podupratnje naše družbe "sv. Cirila i Metoda" molimo ovim, da bi u buduću slali "pinase" i milodare ravno na g. Nikolu Perčića, obdu- skoga talijanka u Voloskom, jer će nam tako pristediti. poštarini, i posso biti će jednostavniji, a imena darovatelja pribodi- čemo po, izkazih, koje nam bude pribodio g. blagajnik družbe.

Iz Belljuna pišu nam 6. aprila. Aleleja! Nije Boljun talijanski, već je Boljun hrvatski! Netom mladi občinski izbori, pokazali su na pravoj slici, što je taj glasoviti Boljun —; eto bez topova, bez pišaka: osvobja: ga pučka hrvatska stranka tako rekud kroz noć —; do jučer sjedila je u obč. zastupstvu većina za- stupnika, koji su občini boljunsku prikazivali kao italijansku. —; muževi, koji su se protivili svakom narodnom hrvatskom pokretu u Istri —; osobe koje su svoj vlastiti materin- ski jezik guzile i zastopajivale tuđemu — tal- lijanskomu; muževi koji nisu htjeli glasovati za uvedenje ravnopravnosti jezika, kod c. k. oblasti u Istri, koji se nisu brinuli za napred- ak i blagostanje svojih podložnika, jer nisu za to ni bili kadri; muževi, koji su od 20 do 40 godina uživali čast župana — zastop- nika itd. i za koje se u obč. govorilo, da jih je nemoguće od občinske uprave odstraniti. Te muževu odsudila je narodna pučka stranka dne 30. i 31. pr. mj, lišiv jih časti, koju su kroz toliko godina na štetu svojih suob- štinara obnašali; tim muževom, koji su bili tako rekud utjelovljeni sa občinskom upravom, podielila je hrvatska stranka svjedošbu si- romaštva i prezira. Steta samo, da se nije to pred 20 godina zbilo, a moglo se je zbiti barem nekoliko godina prije, da ne bijaše ob- zira osobnog, da nebijaše obćenita misao, da je nemoguće nekoje muževu izisniti ob obč. uprave — a da bijaše a druge strane više požitrovnosti — reda, rada i sloga. Netom iminuli izbori pokazali su, da je moguće iz- vesti mnogo toga, što si inače čovjek umišlja, da je nemoguće; pokazali su što se sve može uz slogu, požitrovnost, rad i stanovitu volju; jer "stalnom coljom čezda brda valja i na ravnom opet mora diže". Javljeno je bilo više puta u "N. Sl.", da će biti skoro sje- gurno pobjeda naša, al da će to sjajna stje- lomu se nije ni naša stranka nadala. Boljun- ski občinari osvjetalili su si lice izrgnuv i ovu občinu iz talijanskih ruka, a pripojiv ja- k ostalim sestram hrvatskim, dočudo još ma- lobrojnim, al živućim u čvrstoj nadi na po- pomoženje.

Protivnička stranka učinila je sve mo- guće korake, da zategne sa izborima i začala se svakvrstnog oružja; da predobije, al uzalud- joj bijaše sav rad i trud. Još do zadnjeg časa padala se je talijanska stranka pobjedi, sama sebi nije vjerovala, da može podiči. Postavi- la je svoje kandidato za treće tjelo, al jih hametom porazila naša stranka; kroz noć, koja je dielda prvi dan izbora od drugoga, poska- kali talijanski mešetari na sva četiri strane občine; nebili možda svoji samotno oprali u drugom tjelu, al jao si ga njima. njihovi kakavni glasovi oštase u ogromnoj manjini. Ala da vam jib je bilo vidjeti, kako su bili opareni i pokunjeni! Ipak ne klounse još dahnem. Među drugim i prvim tjelom poču- nulo se kakve tri ure; taj sakupljeni oni svoju malobrojnu četu, namili i lovilj naše al- žaludu; naši bili ustrajni; po onoj slovenskoj pjesnici: "čerst bodi, moč jellen, kada gre- za pravice". Došla ara boranja; naši stupaju odvažno, veselo u dvoranu — na poziv vije- "ovda sam"! Čvrsti i neuplašivi borčani; zađali protivnikom zadnji udarac — udarac

netaj! — Naših jednoglasno 25 glasova u- piljihorih 9. se ustiglo od glasovanja. Liepo vam je bilo vidjeti kršne "Bredane i Učkar- podvaše. Franje, izko glasuju za narodnu stranu. Pitomo Boljunsko polje istaklo se u- ara tri tjela — ili su jedan za drugim slozno; a naši junački "Svjedocani i Letajčani" sli- dilli slozno svoga pastira; istaknuše se i ne- ustravi. Gradinci, i nekoje sela iz Pazze, ustrajavi "Andrijevici i Brčani i drugi iz po- obitko jedinih sela, dočim je dobar dio razmahanih "Pakana otac kod kuće, a manji dio osobito u prvom tjelu, oni našta, koji misla, da nešto znadu a neznadu našta, dali se zamamiti od- svog vodje, koj jih je na led zapeljao, ob- svogodijim, da će talijanska stranka sjegnuro pobjediti; pohvaliti valja i "Posrebne, gdje smo dobili 6 glasova, dočim niso protivnici- aku ne sama 9. Paz-Gradinci i Poser i sačinja- vaju župa Paz. U obč. pristupilo malo biraći- ka glasovanju osobito prvi dan, al tako pozna- ovdješnje odnošje, tomu će biti ovo sasvim dosta. Slava svim bratcem! Istaknuše se i naši nepodimljivji Borčani, koji održaše po- bjeđu u prvom tjelu!

Toliko za danas g. urednice u bitaji a- budaki put obirnije o nekojih potankostih, a- Vasom dozvolom.

Iz Opatije pišu nam 7. tj. mj. U zad- njem štete stroja javili, da je odputovala kraljevina "Štraf u tria". iz Trsta put Dalmacije a mi smo ju imali u našoj sre- dišni dne 7. i 8. tj. mj. Došla je naimo ovamo, da pozdravi rumunjski kraljevski prin. Stigao je amo danas i nadvojvoda Fran Salvalor sa suprugom a imao bi doći i nadvojvoda Josip sa suprugom.

Kako vidite visokih osoba imademo više nego obično, što podnje našem mjestu još veću živahnost. Uzkrane blagodne ep- roveli smo po običaju svečano, što se opa- žalo osobito u hramu božjem. Na sam Uzkr-kod svećane sv. mise pjevali su jur pohvaljeni naši pjevači i pjevačice uz pomoć glaska, a u ukrsnim ponedjeljak uz orgulje. Svečala i čast našim neumorn- nim pjevačicam, pjevačem i glasbrom, napose velezaslužnom zborovodji. Živili i napredovali na čast Bogu, sebi na dikro!

Potresa na Voloskom i u Opatiji. U zednjem broju pribioidli smo po ovdjašnjih talijanskih novinskih vješt, da je bio u noći od 28. na 29. marča potresa na Voloskom- Opatiji i u nekojih drugih mjestih Li- burnije.

Ovih blagdana osvjedočili smo se na- licem mješta, da bijaše ona viest posve beztemeljna, jer u onih stranah nezna nitko- ništa o kakvom potresu, što ovim vrlo rado izpravljamo.

Ivan Škrj — zidar i oblasti. Prije nekoliko godina došao je među ostalim Ivan Škrj iz Trsta u Opatiju i tu poslo- vao najprije u družtu, pak sam kao po- zidmetnik zidarskih gradnja. Najradje je uzimao domađe ljude iz Kastavščine za obavljanje svojih poslova, znajuć dobro, da su oni dobri i pošteni radnici. I ovi su ga- nko rado imali. "Jovanin" bio je valjda najljubljeniji graditelj u Opatiji. Nego prije više mjeseci najednom je izginuo, ostavši dužan mnogo nadnica mnogim radnicom, najveše zidarom. Ovi za dobiti svoje težko zaslužene novce, obratili su se na c. kr. političku oblast na Voloskom. Tu im se je obećalo; da će se nastojati razprodati ostavišnju Škrjovu i izplattiti najprije njih. Nego mjesec teče: za mje- secem i oni ne dobivaju ništa. Sami i po- drugih obračunju se na račun političku oblast, na c. kr. kotarski sud na Voloskom, na odvjetnika g. dra. Stangeru, i od. ukud nije im još pomoći. Prošlih dana čujemo, da bijaše g. Škrj na Vol- loskom, dočim se je prije govorilo, da se nezna, gdje je. Čini nam se, da bi bilo ne samo pravo, nego i skrajna d.b.a. da se učin vel jednom shodno korake, da radnici zidari i drugi doblju svoj odnosni krvavo zasluženi novac. Svi izgovori već nevaljaju; ništa i tjeraju ljude u zdvojnost, da se kod nas nemaje zadobiti pravice.

Čitaonica u Dekanijh priredjuje u ne- djelju dne 12 aprila u 4 i pol eta poslije podne "Veliku veselicu" sa vrlo bogatim pro- gramom. Odlazina k veselici 30 novč.; k- plesn 50 i 40 novč.; stolice 10 novč. Kod veselice svirati će veteraniska glaska iz Trsta.

Mjesto pristava za kamlju. Zemašjski odbor za Istru raspisuje natječaj za mjesto pristava kemije na poljedjelskom zavodu u Poreču. Plaća s tim mjestom skopčana iznaša for. 1100 sa dva petogodišnja dopluka od for. 100 i for. 200 dopluka aktivnosti. Mo- vitelj moraju dokazati sposobnost i poznavanje talijanskoga i eventualno drugih jezika. Molbe treba odposlati do 18. maja.

Dva koncerta "Glasbene matice" ju- biljanske u Beču. Dne 23. p. m. priredila je ljubljanska "Glasbena matice" u Beču svoj prvi koncert, kojim se je kanilo zahvalno oduziti Bečanom za pomoć pru- ženu kani ljubljani za vrijeme potresa.

Uspjeh koncerta bio je upravo sjajan, to- su slovenski pjevači i pjevačice. — njih do 200 — napravo iznenađili bečka glase- bene krugove, koji nikako neingtu, vjero- vati, da bi se i izvan Beča, a naročito medju Slavenima, mogla s uspjehom gojiti, glasba. Međutim su česti sa Smetanom i Dvorzskom, te svojim češkim kvartetom, Risti sa Slavjanskim i sada Slavenci s Hubadom baš s temelja razorili bečke, predsađe. Slavsenske narodne pjesme a kompozicijama Nežveda, Fibicha i Förstera održale su takovu pobedu, da ju s odu- ševljenjem spominjaju sve novine. — Dne 25 je bio drugi koncert pod ravnanjem slavenskoga Čeha Antonina Dvoržaka, a izra- djala se njegova glasovita velika balada "Svratbena koluša".

Obzirom na veliki uspjeh "Glasbene matice" u Beču, su želili češki listovi, da bi bilo shodno, da se slovenski pjevači po- zovu u češko narodno kazalište kao gosti, ali do toga nije došlo.

Trgovcima iz Kranjske. Već nekoliko godina rodi liepe vino u nekih kotarih Istre, imenito u poreckom. U Italiju ide dakako malo ili ništa našega vina. Najviše ga odva- djaju u gornje strane Istre, u Trst i u Kranj- sku. Mnogi naši ljudi, Slovenci, dolaze kupo- vati vino u razne kraje. Mi smo im zahvalni zato. Nego jedno želimo ordo spomenuti, na što su nam se tužili naši ljudi iz porečkoga kotara. A to je, da naši trgovci, imenito iz Kranjske, kupuju vino pratežno kod naših narodnih protivnika. Oni imada posve prave, da gledaju svoja koristi i da kupuju vino, ondje, gdje bolje i jeftinije dobiju. Al baš boljega i jeftinijega, a svakako nepokvar- koga mogu dobiti kod naših seljaka, naših poštenih ljudi. A i ako bi bilo jednako dobro i jednako cijenjeno, imali bi naši trgovci radje k našim ljudem, nego li k našim narodnim protivnikom. Ovi zapostavljaju naš narod, naš jezik, našju na Hrvate, na Kranjce, pa zašto da im ovj još keas pune, i novac donasja radje nego li našim ljudem za isto vino? Svoji k svojim nekta i u tom valja, i nekta naši ljudi vide, da im braća iz drugih zemalja po- mažno dirati se iz nevoljnoga stanja, u kojem se nalaze.

Iz Zadra pišu nam 28. pr. mj. Dragi Lodonjo! Čital sam troj odgovor va "Našoj Slogi" pak sam se i za s pameći onega ispe- ga dana. koga smo veselo "pasali" puli "Verice". Siromah Zaneta, ki se sada muče- va u Kaliforniju, bil je onega dana blažen i srećan. Još ga vidim, kako se ljuti, kada ljudi više veruju jednomu Marinu, Maška- rottu i Kukumi, nego svojoj braći. Ča ćeš i to mora "šnit". Eto ti za primor Dalmacijo, ovdj je već Talijanom odzvonilo, ima još svagde ki ta mahnuti irendne, ma la sua non se calcula per niente!" I va Zadre gre- več na bolje. Nisi se lopi jezik čuje sakri dan sve to više, a tako i nečeš? I'o zadarekem kapitanato govori se hrvatski, upravo ono pravo, kako se piše sa ljbreh; i va samem Zadra, va "Varoše" ljudi govore čisto hr- vatski, a četiri "desperaduna" hteli bi bit Talijani "per forza". Da je puli nas više sloge, a manje čakul, otrešli bi se mi svagde teh nesric, ma ovako pravdom se, dok nam "fu- reit" kuća ruši. Pozdravljam te moj dragi Lodonjo, a drugi put više. Kad pišeš Zaneta, pozdravi ga.

Tvoj Čika Jatajan.

Talijanska poduka u pomoćnoj školi u Lovrećici (občina Umag). U predadžem broju porečkoga listića čitamo, da podučaje vel. g. Blaž Slosser, župnik u Lovrećici (rod- om iz Klane, občina Kastav) danomice od 8—11 sati 30 djaka u talijanskom jeziku, jer da sva djeca poznaju taj jezik bolje, nego li slovo.

Nama je dočudo poznato iz posve poz- dana izvora, da naima toliko djeca u toj školi, izvi. g. župnik podučaje danomice djecu, nu o tomu se ne čemo prepriati sa dopisni- kom rečenog listića, već stavljamo eto jedno- stavno u naše veleč. gosp. župniku "fiseru" Recite nam po duši, pope Blažu, da li ve- dina Vaše školske djeca, kad stupe prvi put u školu, u istinu govori bolje talijanski nego li hrvatski, ili slovo, kako veli rečeni do- pisnik? Toliko očekujemo od Vašeg pravdo- ljubija.

Posujilnica i štedionica u Kopru imala je po zadnjem računu u god. 1895 pro- metu for. 38.405 i 15 novč. Koncem iste godine bijaše 411 zadržugara. Štedionički uložci iznašali su koncem 1895 for. 31.435 i 49 novč.

Novih posuda dalo se je god. 1895 for. 11 925 i 62 novč. Stanje posuda (zaj- movala) bijaše 1895 for. 38.414 i 38 novč. Zadržugara prihvatna glavnića iznaša koncem god. 1895. for: 5.009 i 61 novč.

Preporučamo toplo našemu pknj na- Koprarske ili ovo slično narodno poduzeće, izbiti zrelašci za "Zemke". Udalni naš rodbi, koji je izdao ministar bogostojja i na- stava barun Ganželi, koji se bavi sa iz- pitom zrelosti zena; nekolicu su se kandida- ti

kinje već prijave molbom, da budu pripu-
štene k izpitom. Ministarstvo nastave je s toga
odredilo, da u svakoj pokrajini bude po jedna
gimnazija, kod koje da mogu kandidati
položiti ispite. U to svrhu odredjeno su za
kandidatekinje u Primorja nastavnim jezikom
njemackim, njemačka državna gimnazija u
Trstu, za kandidatkinje nastavnim jezikom
italijanskim gimnazija u Kopru. Za sve kan-
didatkinje iz Primorja i Dalmacije, koje bi
htjele napraviti ispite zrelosti na hrvatskom
jeziku, odredjena je velika gimnazija u Splitu.
Do sada su se izključivo prijave kandidat-
kinje sa nastavnim jezikom njemackim.

Iz Lovrana piše nam naš „Lodonoj“
1. t. m. Ala ma su nam ovoga puta dobro
pobrli naše mladice! A ki nebi, vide od onako
lepu i čvrstu mladost. Čul sam od ljudi od
„kumšijona“, da su duštori rekli, da po ce-
loj Istri nisu našli tako jakih, zdravih i pri-
ložnih mladici, kako pili nas. To te bit sli-
dati — mila majko moja! — kako da si ih
zitešal „Altrove“ one palive nevojke va Ma-
rinovoj „patrije“, ki samo da vide neprija-
telja, već ti beže, kako da ih veter nosi. A
neće ti se naš soldat prestrašiti ne, neboj se,
zač kada se „trata“ za obranit našega pre-
svitloga kralja i ovu našu nekadanju hrvatsku
starinu, on će pođ i proti samemu djavlu.
Neka sa one brizne mater i oci teše —
njihovi sinu te se beaj vrnut, — vreme teče,
niš ne reča — pa će oputa sa svi skupa bit
srećni i zadovoljni. To će sva brzo proć, a
ako bi — neka nas Bog očuva i sreći Jural!
— prišal dana, da bi ti naš mladici morali
pođ va oganj proti neprijatelju, neka se niš
ne hoje: oni te svagde znat storit svoju du-
žnost, pak će ih Bog obranit i očuvati. Vidite,
i ja ki ovo pišem, sam bit šestdeset i šestoga
pod „Lisom“. Pak? Danas sam hrva Bogu
tu zdrav i vesel. Majko Božja! Koliko se je
ende podavilo Taljani. Dobro njim stoji. Spe-
šeti nijedna, ma su nam se znali rođak, da
samo mi samo pustit ribari, i da ne znamo ni
ča će reć „guera“. Ne znamo? Sa oputa
videli ako znamo ale ne. Koliko sam ih samo
ja s mojom puškom popitil va mora. A da
ste ih čuli plakati: — „Mama mija, me
nego! mama mija, me nego!“ Ubok ti ja ga
bilo! bilo ti doma bit. Ki te je zal vem?
— Ma dakako, dajte mu Trst, Dalmaciju i
Istru, neka se on lepo tusti i debeli, a ti ne-
bogi Hrvat ale Slovinc, ki si do sada bit
tu doma, marš ča, zaš valja da naš mesta
„Luširšimu“ gospodinu Taljani. Ma čemu se
dat, valje na, ni nego rekai. Zač ne stojimo
mi dobro pod našim dobrim kraljem — sto
milijun puti bolje nego oni drugi pod svojin.
Ja ma „infanto“ još ima ljudi i pili mas,
ki neta teže razumet. Va sebe ti ljudi su
dobri — Bog sačuvaj, da bi se ča proti njim
reklo — ma daju se od svakega za nos vaš
— a to je slabo. Vidite, va Lovran zahva-
neki čovek — jedan Trjestin — ki je bit
nekoliko let zaprt va Gradisku, zač da je uvre-
diti našega presvitloga cesara i rač da bi po silu
otel, da mi spadam pod Italiju, pak za svem
tem, ja sam siguran, da će se va Lovrane
nać ki ta, da će s njim držati, i ne samo to,
nego još će poć a njim i va „šarariju“ i va
„šarariju“ i lepo pustiti, da mu se va nje-
govji posli zabode. A ako mu pride ki domaći
čovek, on će reć: — „Oh! neću ni da ga
vidim — on je Hrvat! A Bog te videl, kako
da misno svi skupa brati, kako da ne go-
rimo svi jedan jezik. Ma tako je! A slabo je
to, jako slabo, zač sotona — paće Taljani
ne spi, nego sve gleda i gleda, kako bi nas
sveh skupa zahjipul va ona široka usta. I to
če još prit — da bi tako ne — samo ako
ne budemo razumni i pametni. Čekajte, da
vam samo povem, ča mi se je načas srujilo.
Čete reć, to su „fandonije“, ma neka je ča
je, ja znam, da se i sanja već piti zbiju, a
samo neka Bog da, da se nebi i ova zbila.

Sanjalo mi se je, da su bili „balotacioni“.
Ljudi na „vrateh“ kako mravi, a Marino,
Maskarotta, Molavija, stari Tonić, Kukuma,
on s čerjunam bradam, Francele, Frutar, Ko-
bula i Valčić sve okolo ljudi opravljaju, da
„votaju“ s njimi, zač da te „atmeno bit, kako
čia su nekada bili. Ljudi brižni dali su se
prevariti i „volati“ onako, kako su njim na-
punili glavu oni drugi. Kada ti teme ne beše
— „balotacioni finiti“, a znate ki je postal
za potešu? Marino! Za „vice-potešu“ pak
su zbrali staru Cozota, a Molaviju, Maskara-
rotta, Luvičija i Kukuma za „kumšijera“.
On s čerjunam bradam moral je potešu Ma-
rinu postoli „luštrat“, a Karletto bil je za —
pulicaja. Kobule i Ertrati dali su „zakupnik“,
zač ih nisu već trebali. Potešta je opri prvu
„šeditu“ ovako: — „Can de la madonia“,
če la pagar adesso isti. Croati. Porchi,
porchi e porchi!“ Ala ma su mu pljeskali!
Opnuta se je još dignal i rekai, da nijedan
domaći postolar neće već smet postoli delat
i nijedan domaći ribar neće već sneti ribi
lovit. Postolari, kovati, ribari, tišjari, šta-
njari, umbrelari, trgovci i težaki seneju bit
samo Taljani, drugi ne. Ako će pak ki do-
maći: ča delat, slobodne mu, ma ono, ča do-
bije, morat će dat Taljanom va Lovrane, i
onem, ki te prit, kada budu čuli, da je Lo-

vrana priša! va taljanske ruka. Još je rekai,
da se svim i svakomu i va mesto i po vanj-
šćini pod multu od 1000 fljinru zabranjujo
govorit hrvatski. To da će na place „fanat“
ključat.

Na to sam ja iz jednega kničica rekai:
— Ma šior, podošta, neka mi ne zamere, ma
ako bude to tako, opnuta će vas Lovran
omutavet, zač vam ljudi najveć samo hrvatski
govora.

— Češ mućat, čan de la madonia. I za
vapl je, kako da je, zvan sebe, pak ti je
prijet jedno kopito i surkunal ga je va me,
da sam se od silnega straha valje — zbudil.
Kada sam se pak zbudil, sam se najprvo
malo popinal, da vidim, ako sam još živ, a
kada sam videl, da mi se hrvaia Bogu, ni
niš slabega dogodio, počel sam razmišljati i
odlučil sam, da ču ovu moju sanju napisati
va „Slogu“, neka o ujoj naši ljudi ovoga ma-
lega Vazma malo razmišljaju. Još sam mislel,
da mi je to najbolja skuza, da mozem do-
bre mu gospodinu direkturu od „Naše Sloge“
i svim pravim i poštenim Lovrančim, gra-
janom i izvanjakim ljudem navestit dobre
blagdane.

Sladka njim bila: svim skupa domaća
hrvatska pogađa — a preselo onem, ki nemi-
r i smutaja mej nas seju i nose. Amec!
Lodonoj III.

Javna zahvala.
Za našega kratkoga boravka u milom
nam rodnom mjestu Vodice, osobito kod
našeg odlazka od tamo, doživili smo to-
liko znakova ljubavi, prijateljstva i što-
vanja od tamošnjih dobrog puika, da ne
možemo od manje, a da se javnim putem
najsrdačnije svim i svakomu ne zahvalimo.
Živili naši diletnici!
Trst, 7. travnja 1896.
Brada Ribaric.

Polygona sachalinense
(Sachalinov korjen)
Uspeva posvuda uztrajno, također u vlažnih,
jilevitih i močvarnih tih.
Visoka hraniva vrednost je 18-97% proteina.

„Internationale Saatstelle“
Landwirtschaftliche Gesellschaft
mit beschrankter Haftung
KÜRCHHEIM u Teck, Württemberg
Glavni zastopnik
za Trst, Primorje, Istrju i Dalmaciju
Jakov pok. C. Prister,
TRST.

Svoji k svojim!
Biciklisti pozor!
Najnoviji pneum-
matski bicikli sa
zvonic, svetiljkami,
trračnim puhaljkami
i svimi pripjavami,
prodavani se sada po
110 i 120“ for. ko-
mad kod dobro znane i poštene tvrdke:
JAKOB ŠTRUKELJ
skladišče bicikla

Trst, trg velike vojane.
Janj se sa svaki bicikli jedno leto. Gori spo-
menuti bicikli nisu za pripodobiti cini, koje
nadajuju u časopisih nesigurno tvornica i tvrdke
po niskih cijenah, već ori isti su jaki, lepi, laki i
dugotrajni. Na zahtjev pošlji se slika (fotografija)
dobljenih bicikla.
Te prilike mogu upotriebiti također oni,
koj bi se rado naučili voziti. Svakomu biciklu
prilaje se tiškana poduka, kako ga upotrebljavati
u retu držati, kako se upotrebljava orudje i
kako se svatko može sam lahko naučiti voziti u
malo dana i bez svake pogibelji.
U tom velikom skladištu prodavaju se također
malo izrabljeni pneumatski bicikli sa zvonic, sv-
tlinčicami, puhaljkami i sa svim potrebnim orudjem
po 70, 80 i 90 for. komad.
Stari bicikli sa trdim kaučkom, pripravni za
početnike, prodavaju se po 30, 40 i 50 for. komad.
Svi gori označeni bicikli prodavaju se jedino samo
proti gotovoj isplati.
Naruče se izvršiti točno na sve kraje, vozimo
proste. Pisma, naruče i brzojav, neka se adre-
sira na pisarnu:
JAKOB ŠTRUKELJ,
St. Ivan, broj 834, kod Trsta.
Štališče su se cene biciklom radi novih i ve-
likih poročak sa fabrikami i također radi možnja
nudijsa po tako niskih cijenah.

**Krasni uzorci zasebnim strankam
gratis i franko.**
Bogata zbirka uzoraka, kao dosada nikada,
za krojače nožniravara.
Komadi za odieće
Parvisen i deoking za veelečastno svećen-
stvo, predpisani komadi za uniforame c. k. fi-
novnika, također za veterane, vatrogasce, gon-
bače, Irvreje, sukna za bijlard i igrače stolove,
pokrivala za vozova, lodea. Veliki izbor šta-
jerskoga, koruškoga, štolakoga lodna sa ge-
spodu i gospođe po izvornih cisnih skladišta
u tako velikom izboru, kako takovih ne može
imati niš dvadesetero konkurenta. Najveći iz-
bor sivo i crnog trajnoga sukna u najmoder-
nijih bojah za gospođe. Sukno, koje se dade
vratiti, putni ogrtač od 4 do 14 for. itd.

Pešice za krojače
kao postava za rukave,
gumbi, igla, konac itd.
Jutifino primjerac, pešano, trajno, čisto
rusarno vrnas a ne prave kupevanje cunjah,
koje imaju jestva vrednost odikodnije za kro-
jače, preporuča.

Iv. Stikarofsky,
Brno (centralna austrijska
trgovina sa suknom)
Najveći izbor sukna u vrednosti 1/2 milij. for.
Utjeljena god. 1896.
Poslji se po poštanskom poručju.

Na oprez! Agenti i prepodavaci nu-
dju nedostatnu svoju robu
pod znamenjem „štikarofski reka“. Da pre-
protim vrnas je p. odzmatati, narnanjani, da
takovim ne prodajem pod robu pod sličkavem
pogotom.

FILIJALKA
C. Kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovinu in obrt u Trstu.
Novci za vplatišila.

V vredn. papirih sa 90-dnevnih odaka 3%
4-dnevnih odaka 2%
2-mesečnih 1 1/2%
6-mesečnih 1%
1-godišnjih 3/4%
za pisma, katera su moraju isplatiti v sedmih
bankovnih avstr. valji, stojijo nove obre-
takne v krepot s danom 5. febrara, 2. febrara iz
odnosno 2. marča t. l. po došćih objavah.

Okrožni oddel.
V vredn. papirih 2%, na vsako svoto.
V zapisaneh brez odobriti.

Nakaznice
sa Dunaj, Prag, Pešto, Brno, Lvov, Tropava, Bek-
lakor za Zagreb, Aret, Biletu, Gablona, Grada-
č, Sibiraj, Inosmet, Celovea, Ljubljana, Lian, Olmuce,
Rahobenrg, Saat in Solnograd, — bro s troikom

Kupnja in prodaja
vrednosti, divit, kakor tudi vnovčenje kupono-
proti odbitku 1/4% provizije.
iskase vrah vrah pod najumestnejimi pogoji.

P r e d u j m i.
sa jamstvena fišlas pogoji po dogovoru. Kredit
za dokumente v Londonu Parizu, Ber-
linu ali v drugih mestih — provizija po
jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na karolikno mesto.
Vložki v pohranu.

— prajemo se v pohranu vrednosti papirji, slati
ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po
pogojih.

Kada blagajna isplatiše nakaznice narodne banke
italijanske i italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
cenu.

Trst, 2. febrara 1896.

Sve strojeve za poljodielstvo i vinogradarstvo
Ciene iznova snižene
Preše za grožde, diferencialni sustav
Ovaj sustav preša ima najveću tištajuću moć od
svih drugih, ma kojih mu drago bilo prešah.
**Preše za masline, bledražičke
preše, štrcaljke proti perono-
sperti, Vermorelov sustav;**
ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i
najjeftinije; automatične štrcaljke; maštinice sa
spravom za mluit jagode, preše za seno, triere
itd tveri u najboljem proizvodu
Ig. Heller, Beč
H/2I Praterstrasse 49.
Cienka i svjedotele gratis! — Čuvati se kon-
trafascija! — Traže se zastupnici!

Svećar J. Kopač Solkanska cesta
u GORICI broj 9.
preporuča veelečastnomu svećenstvu, crkvenim upravam, te slavnom občinstru prave
pčelno-vošćane svećee
kilogram po for. 2-45.
Da su ove svećee, koje nose protokolirani tvornički znak, nepokvarene, jamčim
sa svotom od 1000 kruna.
Svećee slabije vrsti za pogrebe i postoranu razvietu erkava dobivaju se po vrlo
nizkoj cieni.
Prodajem također tamjan za crkve!

Lacrima zasijanjij	kg. po for. 1.20
obični	1.—
Granis	—60

Robu šalje na svo strane anstro-ugarske monarhije preko od postarine.

Kathreiner's
Je kot,
primec k ljubovi kavi
edino zdrava
kavina pjača.
Dobi se posvuda, pol litre
za 25 kr
Svjetlosti zasili mi-
vrednih, posprejdnih iz-
delkov je ista pa — u
laizima zavojce z limcom
Kathreiner

Prav IV. Kwizda
KWIZDE
3 slike
15 srebrnih
kralji
12 čestitak in
priznanskih
diplomov

Restitucionalni Aid
z. k. prv. opriskani vodni za kave.
Cena i stekalni i gdi. 40 n. a. v. j.
Kada se naš 30 let v domstih
francoskih Alpeh, v oštici Alouh
20. celovane in oblike, za obre-
čanje in svetovanje stajevanje
velikih naravnih, pri izpuzenih,
francoskih, avstroslovenskih itd. i,
vpostojih kjeje da letovnic itd. i.

Glatna zaloga
Kreis Apotheke
Kararburg pri Dunaju
Dobita se u
vseh lekarnah
in trgovinah
z inozemst-
v Avstrio-
opreki

Aite & Zadnik-Trst
Via Nuova na uglu S. Lezaro.
Nalazi se savim najnovija zimska roba
parkend (foštanj), flaneli, rubci vrnici
u raznih bojah ogrtači, muš i ovrtačnici
iz kožovine i t. d. Čarape, odzholna i
gornje rekla, za gospođe i gospodu itd.
Nadalje preporučaju ki občinstvu veliki iz-
bor platna, pamuka, rublja, rubca vunenih
i svilnih. Velika zalaha svih potrebah za
švelje i krojače. U zalihii nalaze se
također vrpe svakoake boje, ta se do-
bitarji u hrvatsko-slovenske trobojnice.
Naprano se preporučuju cienjnim gg-
učiteljicam u mjestu i okolici za sve
školske potrebšine ručnoga rada.
Uzorci se šalju na zahtjev franko.
Govori se hrvatski i slovenski.